

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

01 februarie 2022

Nr. 01-06-02

Stimate Doamnă Președinte al Parlamentului,

În conformitate cu art. 73 din Constituția Republicii Moldova și al art. 47 din Regulamentul Parlamentului, înaintez Parlamentului spre examinare, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002.

Totodată, în temeiul art. 58 din Regulamentul Parlamentului, solicit respectuos remiterea prezentului proiect de lege către Guvern pentru a fi supus avizării.

Maia SANDU

Anexe:

- 1. Proiectul de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002;*
- 2. Nota informativă la proiectul de lege menționat.*

***Domnului Igor GROSU,
Președintele Parlamentului***

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985/2002

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. - Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (Republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74 art.195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 106¹:

alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Sunt supuse confiscării și alte bunuri decât cele enumerate la art.106, în cazul în care persoana este condamnată pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la articolele 158, 165, 206, 208¹, 208², 217–217⁴, 218–220, 236–240, 243, 248–253, 256, 260³, 260⁴, 279, 280, 283, 284, 290, 292, 302, 324–329, 330², 332–335¹ sau pentru comiterea infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa maximă privativă de libertate de cel puțin 4 ani, dacă fapta a fost comisă din interes material.

(2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte de săvârșirea infracțiunii, precum și pentru perioada după săvârșirea infracțiunii, până la data adoptării sentinței, depășește suma de 20 de salarii medii pe economie față de veniturile dobândite licit de aceasta, iar persoana condamnată nu poate prezenta argumentele și dovezile suplimentare că bunurile respective sunt dobândite pe alte căi decât cele ilegale;

b) instanța de judecată își formează convingerea că bunurile respective provin din activități infracționale. Convingerea instanței se poate baza inclusiv pe disproporția dintre veniturile licite și averea persoanei.”;

articolul se completează cu alineatele (2¹) și (2²) cu următorul cuprins:

„(2¹) Confiscarea extinsă poate fi dispusă inclusiv în cazul în care persoana acuzată sau suspectată de săvârșirea unei infracțiuni prevăzută la alin.(1) a decedat sau în cazul judecării cauzei în lipsa inculpatului atunci când acesta se ascunde de la prezentarea în instanță.

(2²) Confiscarea extinsă poate fi dispusă și asupra bunurilor transferate către terți, dacă aceștia știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului a fost evitarea confiscării.”.

2. La articolul 330² alineatul (1), textul „depășește substanțial mijloacele dobândite” se substituie cu textul „depășește suma de 20 de salarii medii lunare pe economie din mijloacele legal dobândite”.

Art.II. - Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ПАРЛАМЕНТ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ЗАКОН

о внесении изменений в Уголовный кодекс Республики Молдова № 985/2002

Парламент принимает настоящий органический закон.

Ст.І. - В Уголовный кодекс Республики Молдова № 985/2002 (Повторное опубликование: Официальный монитор Республики Молдова, 2009 г., № 72-74, ст. 195), с последующими изменениями, внести следующие изменения:

1. В статье 106¹:

части (1) и (2) изложить в следующей редакции:

„(1) Конфискации подлежит и иное, нежели указанное в статье 106, имущество в случае, когда лицо осуждено за совершение преступлений, предусмотренных статьями 158, 165, 206, 208¹, 208², 217–217⁴, 218–220, 236–240, 243, 248–253, 256, 260³, 260⁴, 279, 280, 283, 284, 290, 292, 302, 324–329, 330², 332–335¹, или за совершение преступлений, за которые закон предусматривает максимальное наказание в виде лишения свободы на срок не менее четырех лет, если деяние совершено из корыстных побуждений.

(2) Расширенная конфискация применяется в случае совокупного наличия следующих условий:

а) стоимость имущества, полученного осужденным в течение 5 лет, охватывающих период, предшествовавший совершению преступления, и период после совершения преступления до даты вынесения приговора превышает 20 средних зарплат по экономике по сравнению с законно полученными им доходами, а осужденный не может предоставить дополнительные аргументы и доказательства, что данное имущество было приобретено иными, нежели незаконными путями;

б) судебная инстанция формирует свое убеждение, что соответствующее имущество происходит от преступной деятельности. Убеждение судебной инстанции может основываться в том числе на диспропорции между законными доходами и имуществом человека.”;

дополнить статью частями (2¹) и (2²) следующего содержания:

„(2¹) Расширенная конфискация может применяться в том числе и в случае, если человек, обвиняемый или подозреваемый в совершении

преступления, предусмотренного частью (1), умер, или в случае судебного разбирательства в отсутствие подсудимого, когда он скрывается от суда.

(2²) Расширенной конфискации может подлежать и имущество, переданное третьим лицам, если им было известно или должно было быть известно, что целью передачи было предотвращение конфискации.”.

2. В части (1) статьи 330² слова „существенно превышает полученные им средства” заменить словами-„превышает 20 среднемесячных зарплат по экономике из законно полученных средств”.

Ст.П. - Настоящий закон вступает в силу со дня опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea Codului penal
al Republicii Moldova nr.985/2002

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea Codului penal este elaborat de către Președintele Republicii Moldova, în condițiile art. 73 din Constituție și al art. 47 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 747/1996.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în scopul remedierii situației de imperfecțiune legislativă a normei prevăzute la art.106¹ Cod penal. Întâi de toate, confiscarea reprezintă o măsură de siguranță aplicată persoanei pentru săvârșirea unei infracțiuni penale, în conformitate cu normele Codului penal. Legislația penală națională operează cu 2 tipuri de confiscări, și anume, confiscare specială și confiscare extinsă, reglementate la art. 106 și art. 106¹ Cod penal. *Confiscarea specială* constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor (inclusiv a contravalorii acestora) utilizate la săvârșirea infracțiunilor sau rezultate din infracțiuni. *Confiscarea specială*, în esență, reprezintă confiscarea obiectului sau corpurilor delictive utilizate sau destinate la săvârșirea infracțiunii sau rezultate din săvârșirea faptului infracțional. La rândul său, *confiscării extinse* sunt supuse și alte bunuri, care, deși nu au fost utilizate la săvârșirea infracțiunilor, au o proveniență care rezultă din activități infracționale. Menționăm – conceptul de „confiscare extinsă” a fost creat pentru a permite confiscarea bunurilor provenite din infracțiuni, fără a fi necesară dovedirea pentru fiecare bun în parte a legăturii nemijlocite existente între infracțiunea care conduce la condamnare și bunul confiscat.

Confiscarea produselor infracțiunii este singura măsură ce permite atât privarea inculpaților de resursele necesare continuării activității infracționale, cât și eliminarea interesului acestora de a mai comite alte viitoare fapte, prin observarea lipsei de rentabilitate a activităților ilicite. În general, confiscarea ca măsură de siguranță acționează ca un mecanism de înlăturare a unei stări de pericol ce a apărut ca rezultat al săvârșirii unei fapte infracționale, precum și să preîntâmpine săvârșirea altor fapte penale. Altfel spus, confiscarea poate să acționeze inclusiv ca o formă de prevenție a fenomenului infracțional.

Examinând prevederile art. 106¹ alin.(1) Cod penal, observăm că, pentru a fi aplicată confiscarea extinsă, persoana trebuie să fie condamnată pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la articolele 158, 165, 206, 208¹, 208², 217–217⁴, 218–220, 236–240, 243, 248–253, 256, 260³, 260⁴, 279, 280, 283, 284, 290, 292, 302, 324–329, 330², 332–335¹, iar fapta trebuie să fie comisă din interes material.

Alineatul (2) al aceluiași articol stabilește – confiscarea extinsă se dispune dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată timp de 5 ani înainte și după săvârșirea infracțiunii, până la data adoptării sentinței, depășește substanțial veniturile dobândite licit de aceasta;

b) instanța de judecată constată, în baza probelor prezentate în dosar, că bunurile respective provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin.(1).

Așadar, imperfecțiunea normei prevăzute la art. 106¹, ceea ce în consecință face dificil și pe alocuri imposibilă confiscarea extinsă a bunurilor, rezidă din condiția prevăzută la art. 106¹ alin. (2) lit. b) Cod penal. Așa cum am stabilit mai sus, pentru a fi posibil de aplicat confiscarea extinsă este necesar ca persoana să fie condamnată pentru una dintre infracțiunile prevăzute la alin. (1), iar fapta trebuie să fie săvârșită din interes material. Suplimentar, prima condiție pe care o prevede art. 106¹ alin. (2), pentru a face posibilă aplicarea confiscării extinse, este existența unei diferențe substanțiale între valoarea bunurilor dobândite de persoana **condamnată** cu veniturile licite dobândite de aceasta. Astfel, dacă să examinăm doar prevederile art. 106¹ alin. (1) și alin. (2) lit. a) Cod penal, aceste două condiții esențiale pentru aplicarea confiscării extinse pot fi întrunite cu ușurință, prima este că persoana este condamnată pentru o infracțiune săvârșită din interes material, a doua este că se constată existența unei diferențe substanțiale dintre averea persoanei condamnate și veniturile licite dobândite de aceasta. Așadar, nu este clară necesitatea existenței celei de-a treia condiții, cel puțin în formula prevăzută la art. 106¹ alin. (2) lit. b) Cod penal, și anume, *instanța de judecată constată, în baza probelor prezentate în dosar, că bunurile respective provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin. (1)*. Or, condiția respectivă, care necesită a fi întrunită cumulativ cu prima, îngreunează în mod nejustificat aplicarea confiscării extinse. Sintagma *că bunurile respective provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin.(1)* de fapt, obligă instanța să stabilească, la aplicarea confiscării extinse, că fiecare bun confiscat provine dintr-un fapt infracțional. Condiția respectivă este una illogică și constituie un obstacol artificial pentru aplicarea confiscării extinse, întrucât condiția condamnării persoanei pentru una dintre infracțiunile prevăzute la alin. (1) este deja prevăzută. Pentru a înțelege absurditatea acestei norme legale este necesar de examinat un caz ipotetic, în care, spre exemplu, un funcționar public pe parcursul vieții sale a săvârșit zece acte de corupție prin care a obținut în mod ilegal suma de 100 000 euro, acest fapt nefiind documentat de organele de anchetă, iar la a 11-a tentativă de săvârșire a unui act de corupție, în care funcționarul obține ilegal o suma de 1 000 EUR, funcționarul este prins în flagrant. Reieșind din prevederile art. 106¹ Cod penal, în mod special datorită deficienței și incoerenței prevederilor alin. (2) lit. b) din această normă, organele de urmărire penală/procurorul va putea solicita confiscarea și instanța va putea dispune confiscarea doar a sumei de 1 000 EUR sau contravaloarea ei, care

formează obiectul propriu-zis al infracțiunii în care funcționarul a fost prins în flagrant, cealaltă sumă de 100 000 de euro, care la fel nu are o proveniență legală și care nu poate fi justificat de funcționar, nu va putea fi urmărită. În acest sens, prevederile actuale ale art. 106¹ alin. (2) lit. b) Cod penal obligă instanța de judecată ca, la aplicarea oricărei forme de confiscări extinse, să stabilească în mod incontestabil că bunurile ce urmează a fi confiscate au o proveniență infracțională. Cu alte cuvinte, persoana trebuie să fie condamnată pentru o infracțiune, iar obiectul/bunul care urmează a fi confiscat trebuie să constituie fie obiect al infracțiunii, fie un corp delict. Această normă legală, de fapt, impulsionează fenomenul de corupție în rândul funcționarilor/demnitarelor publici, deoarece aceștia au convingerea că prevederile art. 106¹ Cod penal stabilesc expres că vor putea fi confiscate doar acele bunuri care au o legătură nemijlocită cu o condamnare definitivă și irevocabilă. Respectiv, riscul confiscării întregii averi a funcționarului, care a fost acumulată prin acte de corupție și care nu poate fi justificată, decade din moment ce funcționarul/demnitarul „este atent” să acumuleze bogăția nejustificată în „tranșe sau etape distincte”, ceea ce face mai dificilă urmărirea acestora.

De fapt, condiția dovedirii că fiecare bun ce urmează a fi confiscat extins provine dintr-o infracțiune documentată penal limitează cercul de obiecte ce pot fi confiscate de la o persoană condamnată. Mai mult, vine în contradicție cu art. 106¹ alin. (2) lit. a), care operează cu prezumția stării de fapt că, în cazul *persoanei condamnate, există o diferență substanțială între valoare bunurilor dobândite de aceasta și valoarea venitului licit obținut de acesta*. Menționăm că CtEDO a statuat în hotărârile sale principiul potrivit căreia, instanțele pot acorda valoarea probatorie unei prezumții de fapt, care, în cazul îmbogățirii ilicite, este faptul că diferența dintre patrimoniul real și veniturile legale provine din săvârșirea altor infracțiuni generatoare de profit (*Geerings vs. Olanda, Bongiorno ș.a. vs Italia*). La fel, *Convenția ONU contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope de la Viena din 1988*, la art. 5 alin. (7), indică că statul poate să inverseze sarcina probațiunii cu privire la originea bunurilor pasibile de confiscare. *Convenția ONU împotriva criminalității organizate de la Palermo din 2000*, la art. 12 alin. (7), la fel, a răsturnat sarcina probațiunii către inculpați ca ei să demonstreze originea legală a bunurilor, indicând că statele pot avea în vedere să ceară ca autorul unei infracțiuni să stabilească originea licită a produsului prezumat al infracțiunii sau a altor bunuri care pot face obiectul unei confiscări. Inversarea sarcinii probațiunii a fost găsită și în *Convenția ONU împotriva corupției din 2003*, la art. 31 alin. (8), și *Convenția Consiliul Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului din 2005*, la art. 3 alin. (4).

Suplimentar, Convenția ONU împotriva corupției, la art. 54 alin. (1), a mai stabilit conceptul de confiscare a proprietăților persoanei fără ca neapărat să existe o condamnare penală, în cazul în care inculpatul nu poate fi condamnat pe motivul decesului, ascundere de anchetă sau alte cazuri. Motiv pentru care se

propune completarea art. 106¹ cu alin. (2¹), care să stabilească că este posibil de aplicat confiscarea extinsă inclusiv în cazul în care persoana acuzată sau suspectată de săvârșirea unei infracțiuni prevăzută la alin. (1) a decedat sau, în cazul judecării cauzei, în lipsa inculpatului atunci când acesta se ascunde de la prezentarea în instanță.

La fel, în cauza *Silickiene vs. Lituaniei*, se indică că, dacă originea bunurilor nu poate fi justificată, aceste bunuri sunt supuse confiscării. Pe segmentul marjei de apreciere a autorităților la aplicarea mecanismului de confiscare extinsă, CtEDO s-a expus mai detaliat în cauza *Telbis și Viziteu vs. România*, unde autoritățile statului român au confiscat, de la un medic prins în flagrant cu luare de mită, suma de 107 915 EUR, precum și câteva bunuri mobile, inclusiv suma de 40 400 EUR de la fiica și soția acestuia, care nu au putut dovedi proveniența sumelor respective. În hotărârea specificată, Curtea a statuat că este legitim ca autoritățile interne ale statului să emită ordonanțe de confiscare, având la bază anumite probe care sugerează că veniturile legale ale intimaților nu ar fi putut fi suficiente pentru ca aceștia să dobândească bunul în cauză (*a se vedea, de exemplu, Gogitidze și alții vs. Georgia*, §107).

Astfel, Curtea a indicat că, ori de câte ori o hotărâre de confiscare a fost rezultatul unor proceduri legate de urmăriri a produselor infracțiunii provenite din infracțiuni grave, Curtea nu a cerut decât o dovadă „dincolo de orice îndoială rezonabilă” a originii ilicite a bunului în cadrul unor astfel de proceduri. În schimb, dovada pe baza echilibrului probabilităților sau a unei probabilități mari de origine ilicite a bunurilor, combinată cu incapacitatea proprietarului de a dovedi contrariul, au fost suficiente pentru a stabili testul de proporționalitate în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. La fel, Curtea a indicat că autoritățile naționale au primit, în temeiul Convenției, o marjă de libertate pentru a aplica măsuri de confiscare nu numai persoanelor acuzate direct de săvârșirea unor infracțiuni, ci și membrilor familiei acestora și altor rude apropiate despre care se presupune că posedă și gestionează bunurile obținute ilegal în numele și în folosul infractorilor.

Totodată, la nivelul statelor europene se remarcă Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană, care, la pct. 19, prevede că *grupările infracționale sunt implicate într-o gamă largă de activități infracționale. Pentru a combate în mod eficace activitățile de criminalitate organizată, ar putea exista situații în care să fie oportun ca o condamnare penală să fie urmată de confiscarea nu numai a bunurilor care au legătură cu o infracțiune specifică, ci și a altor bunuri considerate de instanță drept produse provenite din săvârșirea altor infracțiuni.* La fel, pct. 21 din această directivă mai prevede că *confiscarea extinsă ar trebui să fie posibilă în cazul în care o instanță consideră că bunurile în cauză sunt rezultatul unor activități infracționale. Aceasta nu înseamnă că trebuie să se constate că bunurile în cauză sunt rezultatul unor activități infracționale. Statele membre pot prevedea, de exemplu, că este suficient ca instanța*

să evalueze pe baza probabilităților sau să poată prezuma în mod rezonabil că este semnificativ mai probabil ca bunurile în chestiune să fi fost obținute în urma unor activități infracționale decât din alte activități. În acest context, instanța trebuie să analizeze circumstanțele specifice ale cauzei, inclusiv faptele și probele disponibile, pe baza cărora ar putea fi luată o hotărâre privind confiscarea extinsă. Faptul că valoarea bunurilor unei persoane este disproporționată față de venitul legal al acesteia s-ar putea înscrie între acele fapte care conduc instanța la concluzia că bunurile provin din activități infracționale. Similar, art. 5 alin. (1) din prezenta directivă prevede că statele adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a bunurilor unei persoane condamnate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, atunci când, în baza circumstanțelor cauzei, inclusiv a elementelor de fapt și a probelor disponibile, cum ar fi faptul că valoarea bunurilor este disproporționată în raport cu venitul legal al persoanei condamnate, o instanță consideră că bunurile în cauză au fost obținute din activități infracționale.

Așadar, în condițiile în care persoana este condamnată pentru o infracțiune săvârșită din interes material, iar aceasta dobândește anumite bunuri în mod ilegal ca o sursă generatoare de profit, considerăm că bunurile respective trebuie în mod categoric confiscate în folosul statului, fără ca statul să probeze că fiecare bun confiscat provine dintr-o infracțiune documentată din punct de vedere penal. Or, urmează a ne conduce de reglementările internaționale precum și de constatările CEDO, în care se statuează că instanța urmează să stabilească, în baza probabilității mari de origine ilicite a bunurilor, combinată cu incapacitatea proprietarului de a dovedi contrariul că bunurile respective au o proveniență ilegală, respectiv acestea urmează a fi supuse confiscării. La fel, de multe ori, o persoană este condamnată pentru un episod de infracțiune de corupție care a fost descoperit de organele de urmărire penală, însă în spate poate exista o serie de alte episoade de infracțiune de corupție despre care organul de urmărire penală nici nu poate ști. Acest lucru contribuie, în mod evident, la creșterea averii nejustificate a persoanei în cauză. În acest context, este necesar de operat cu prezumția stării de fapt, precum că urmarea condamnării unei persoane, diferența dintre patrimoniul real și veniturile legale ale acestuia, provine din săvârșirea altor infracțiuni generatoare de profit. Această modalitate de abordare va face posibilă aplicarea reală a măsurii de siguranță de confiscare extinsă, și nu aprecierea ei ca un fapt iluzoriu ce nu poate fi aplicat în practică. Totodată, menționăm că modificarea respectivă nu atentează la principiul de prezumție de nevinovăție și a dreptului al un proces echitabil, consacrat la art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, la art. 21 din Constituția Republicii Moldova sau art. 7 și art. 8 din Codul de procedură penală. Or, în cazul de față, nu se inversează sarcina probațiunii și nu se aduce atingere dreptului la apărare, în condițiile în care persoana deja este condamnată.

Suplimentar, menționăm că, prin Legea nr. 228/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul penal în vederea transpunerii unor directive ale Uniunii Europene, Codul penal al României a fost completat cu o normă similară care prevede următoarele:

„Articolul 112¹

(1) Sunt supuse confiscării și alte bunuri decât cele prevăzute la art. 112, când față de o persoană se dispune condamnarea pentru o faptă susceptibilă să îi procure un folos material și pentru care pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mare, instanța își formează convingerea că bunurile respective provin din activități infracționale. Convingerea instanței se poate baza inclusiv pe disproporția dintre veniturile licite și averea persoanei.

(2) Confiscarea extinsă se dispune asupra bunurilor dobândite de persoana condamnată într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței. Confiscarea extinsă poate fi dispusă și asupra bunurilor transferate către terți, dacă aceștia știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului a fost evitarea confiscării.”

Pentru aceste motive, se propune expunerea art. 106¹ alin. (2) într-o nouă redacție, și anume:

(2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte de săvârșirea infracțiunii, precum și pentru perioada după săvârșirea infracțiunii, până la data adoptării sentinței, depășește suma de 20 de salarii medii pe economie față de veniturile dobândite licit de aceasta, iar persoana condamnată nu poate prezenta argumentele și dovezile suplimentare că bunurile respective sunt dobândite pe alte cai decât cele ilegale;

b) instanța de judecată își formează convingerea că bunurile respective provin din activități infracționale. Convingerea instanței se poate baza inclusiv pe disproporția dintre veniturile licite și averea persoanei.

Precizăm că sintagma „timp de 5 ani înainte și după săvârșirea infracțiunii, până la data adoptării sentinței” din prevederile actuale ale art. 106¹ alin. (2) lit. a) Cod penal este confuză și lasă loc de interpretări pentru cei care au sarcina de a aplica norma respectivă în practică. Astfel, nu este clar dacă norma dată poate fi tratată de instanță în sensul stabilirii dacă termenul de 5 ani se aplică doar pentru perioada înainte de săvârșirea infracțiunii sau acesta urmează a fi înțeles ca termen cumulativ de 5 ani înainte și după săvârșirea actului infracțional. În acest sens, propunem clarificarea normei pentru a determina în mod concret că, la stabilirea diferenței substanțiale a valorii bunurilor dobândite de persoana condamnată, raportat la veniturile licite dobândite de aceasta, urmează a fi fixat intervalul de timp de 5 ani înainte de săvârșirea infracțiunii, precum și intervalul de timp care se scurge după săvârșirea infracțiunii, până la adoptarea sentinței. Modificarea dată, practic, va permite

urmărirea și confiscarea bunurilor obținute ilegal ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni, indiferent de data săvârșirii acesteia, iar confiscarea acestora va fi posibilă cu condiția că persoana este condamnată pentru o infracțiune generatoare de profit în perioada termenului de prescripție prevăzut de Codul penal.

Cât privește sintagma *iar persoana condamnată nu poate prezenta argumentele și dovezile suplimentare că bunurile respective sunt dobândite pe alte căi decât cele ilegale*, propusă a fi introdusă la art. 106¹ alin. (2) lit. a), subliniem că hotărârile pronunțate de CtEDO au statuat principiul potrivit căruia instanțele pot acorda valoarea probatorie unei prezumții de fapt, care, în cazul îmbogățirii ilicite, este faptul că diferența dintre patrimoniul real și veniturile legale provine din săvârșirea altor infracțiuni generatoare de profit. Cu toate acestea, prezumția nu trebuie să opereze în mod automat, deoarece inversarea sarcinii probei nu semnifică în aceste cazuri eludarea prezumției de nevinovăție. De altfel, în cazul modificării propuse de noi, este impropriu a vorbi despre „inversarea sarcinii probei”, sintagma potrivită fiind aceea de „partajare a sarcinii probei”. În situația de față, instanța îi poate cere condamnatului să-și facă propriile apărări privind modalitatea în care a intrat în posesia acelor bunuri. Astfel, prezumția constituțională de „caracterul licit al dobândirii” nu este încălcată, ci această modificare ajută la clarificarea situației, inclusiv acordă un mecanism de apărare pentru condamnat. CtEDO a stabilit că nimic nu împiedică instanța să opereze cu anumite prezumții de fapt și de drept, cu condiția respectării achitabilității procedurii.

Suplimentar, se propune ca art. 106¹ să se completeze cu un nou alineat care să permită confiscarea bunurilor care au fost transferate de condamnat către terți pentru a evita confiscarea:

„(2²) Confiscarea extinsă poate fi dispusă și asupra bunurilor transferate către terți, dacă aceștia știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului a fost evitarea confiscării.”

La acest capitol, CEDO a indicat că măsurile de confiscare pot fi aplicate nu numai persoanelor suspectate direct de săvârșirea infracțiunii, ci și oricăror terți care dețin drepturi de proprietate fără buna-credință necesară, în scopul de a ascunde rolul lor ilicit în acumularea averii în cauză (a se vedea *Gogitidze și alții vs. Georgia* §105).

Suplimentar, expunem prevederile art. 106¹ alin. (1) într-o nouă redacție, astfel încât să fie cuprins un spectru mai larg de infracțiuni, în baza căreia să fie posibilă aplicarea confiscării extinse. La moment, prevederile art. 106¹ alin. (1) enumeră o listă exhaustivă de infracțiuni pentru care este permisă aplicarea confiscării extinse, unde, însă, nu sunt prevăzute infracțiuni precum: șantajul (art. 189), escrocheria (art. 190), evaziunea fiscală (art. 244), concurența neloială (art. 246¹) etc. Astfel, pe lângă lista exhaustivă de infracțiuni prevăzută la moment în alin. (1), propunem introducerea unei norme generale, care să permită confiscarea bunurilor persoanei care a săvârșit o infracțiune din interes material și pentru care legea prevede o pedeapsă maximă

de închisoare care depășește 4 ani. La acest capitol, subliniem că *Raportul Comisiei Europene privind recuperarea și confiscarea activelor - Asigurarea faptului că nu este rentabil să se săvârșească infracțiuni COM(2020)217 final*, la pct. 2.4.4 indică că art. 5 alin. (2) din directivă prevede că măsura confiscării extinse trebuie să poată fi dispusă cel puțin pentru anumite infracțiuni expres enumerate și pentru tipurile de infracțiuni prevăzute la art. 3 din directivă care se pedepsesc (în temeiul unui act legislativ al UE sau al unei legi naționale) cu o pedeapsă privativă de libertate a cărei limită superioară să fie de cel puțin patru ani.

Menționăm că art. 112¹ din Codul penal român prevede o normă similară și instituie regula potrivit căreia este susceptibilă de confiscare extinsă persoana care a săvârșit o faptă penală din interes material pentru care pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mare. O prevedere similară se regăsește și în Codul penal francez, la art. 131-21, acesta statuând că este aplicabilă confiscarea extinsă atunci când pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 5 ani sau mai mare. La fel, potrivit art. 5 alin. (1) lit. e) din Directiva UE nr. 2014/42, este posibil de aplicat mecanismul de confiscare extinsă pentru infracțiune pentru care este pasibilă o pedeapsă maximă privativă de libertate de cel puțin 4 ani.

Totodată, se propune modificarea art. 330² alin. (1) Cod penal, care sancționează fapta de îmbogățire ilicită, și anume înlocuirea sintagmei „depășește substanțial mijloacele dobândite” cu sintagma „depășește suma de 20 de salarii medii pe economie din mijloacele legal dobândite”. Modificarea respectivă rezidă din constatările făcute de Curtea Constituțională la acest capitol, prin Hotărârea nr. 6/2015, unde Curtea a statuat că *estimarea bunurilor ca fiind de o valoare care „depășește substanțial” mijloacele dobândite de către subiectul infracțiunii, în lipsa unei cuantificări a proporției, rămâne a fi vagă*. În context, Curtea a remis o adresă către Parlament (nr. PCC-01/60a din 16 aprilie 2015) pentru a înlătura deficiența legislativă, lucru care nu a fost realizat până acum. Astfel, preluăm reglementări deja existente în legislație, care indică că, prin termenul de „diferență substanțială”, se înțelege suma de 20 de salarii medii lunare pe economie (a se vedea art. 2 din Legea nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale).

În cele din urmă, subliniem că, prin hotărârile CEDO în cauza *Welch vs. Marea Britanie* precum și în cauza *Dassa Foundation vs. Liechtenstein*, Curtea stabilește că confiscarea nu este o măsură reparatorie sau preventivă, respectiv confiscarea nu constituie o pedeapsă penală în sensul art. 7 din Convenție.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege propune inclusiv armonizarea legislației naționale cu Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind

înghetarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin modificările propuse se urmărește redarea prevederilor art. 106¹ alin. (1) și alin. (2) într-o nouă redacție, astfel încât să fie posibilă aplicarea în practică a mecanismului de confiscare extinsă. Totodată, art. 106¹ Cod penal se completează cu două alineate noi pentru a prevedea posibilitatea de confiscare a bunurilor care au fost transferate de condamnat către terți pentru a evita confiscarea, precum și confiscarea bunurilor *in absentia* acuzatului/inculpatului, în cazul decesului sau în cazul în care acesta nu se prezintă în instanța de judecată.

Suplimentar, se modifică și prevederile art. 330² alin. (1) Cod penal, în vederea înlăturării deficienței legislative constatate de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 6/2015.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului dat nu necesită cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de lege se încadrează în cadrul normativ în vigoare și nu necesită operarea unor modificări în alte acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul este plasat pe pagina oficială a Președintelui Republicii Moldova.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege urmează a fi expertizat de Centrul Național Anticorupție în condițiile legii.

9. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în condițiile legii.

10. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține nici un aspect ce vizează reglementarea activității de întreprinzător, respectiv, nu este necesară elaborarea Analizei Impactului de Reglementare (AIR).